

PED2015 - Barn og unge i trosopplæringen

Emneansvarlig: Astrid Sandsmark (Astrid.Sandsmark@mf.no)

Studiepoeng: 15

Undervisningsstart: Høst (uregelmessig) og vår (uregelmessig)

Studieprogramtilhørighet: Videreutdanning bachelornivå - Trosopplæring for Den norske kirke Bachelorprogrammer - Religion og samfunn Bachelorprogrammer - Ungdom, Kultur og Trosopplæring

Avdelingstilhørighet: Avdelingsråd for religion og pedagogikk

Generell informasjon

Emnet gir god kunnskap om trosopplæringens grunnlag og Den norske kirkes planer for trosopplæring. Det gir forståelse for barne- og ungdomsteologi og de ulike kontekstene trosopplæringen inngår i. Emnet gir kjennskap til begrepet livsmestring i relasjon til trosopplæringens ulike kontekster. Gjennom studiet skal studentene oppøve evnen til å utforme begrunnede undervisnings- og læringsopplegg for ulike målgrupper. Emnet er ett av fire emner som tilbys som nettstudier i trosopplæring i et samarbeid mellom VID Stavanger og MF vitenskapelig høyskole.

Emnet består av tre delemner: A. Trosopplæringens grunnlag og planer med didaktisk refleksjon (5 stp) B. Trosopplæringens kontekster: familie, kirke og lokalsamfunn (5 stp) C. Teologiske og psykologiske perspektiver på barn og unge i trosopplæringen (5 stp)

Organisering og undervisning

Studiet er nettbasert. Nettleksjonene legges ut i løpet av semesteret. Til disse hører det ulike former for materiell og lenker. Emnet forutsetter en betydelig grad av selvstudium, kombinert med studentaktivitet gjennom emnets faglige forum i Canvas.

Overlappende emner

Studenter som har tatt emner med tilsvarende tematikk tidligere, bes ta kontakt med studieveileder

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må den enkelte student:

- levere en selvpresentasjon der en redegjør kort for motivasjon for emnet. Selvpresentasjonen skal leveres i Canvas innen en uke etter studiestart
- bidra med minst to innlegg i emnets faglige forum i Canvas
- delta på studiesamling på MF. Fritak kan gis etter begrunnet søknad til emneansvarlig
- levere utkast til Arbeid 1 (faglig oppgave om utvikling av trosopplæring i alder 0-6 år)
- gi en forberedt muntlig og skriftlig respons på en medstudents utkast til oppgave 1
- delta i evaluering av studietilbudet

Studenter som ikke får godkjent studiekravene vil få dette regnet som et eksamensforsøk, med mindre de trekker sin vurderingsmelding til emnet før trekkfristen (1. mai).

Avsluttende vurdering

Emnet har mappevurdering som vurderingsform.

Mappen skal inneholde tre arbeider:

1) Faglig oppgave (1500-2000 ord) om utvikling av trosopplæring for alderen 0-6 år:

Kartlegg eksisterende arbeid med trosopplæring i aldersgruppa 0-6 år i en lokal menighet

(velg mellom menigheten der du arbeider, er i praksis, er oppvokst eller bor). Beskriv menighetskonteksten denne opplæringen skjer innenfor, og analyser denne med sikte på å utvikle arbeidet med denne gruppa i trosopplæringen. Gjør bruk av et par verktøy hentet fra menighetsanalyse og/eller menighetsbeskrivelsene gitt i delemne B.

2) Redegjørelse for artefakt til bruk i konfirmantundervisning (1500-2000 ord):

Velg en gjenstand eller et symbol i din lokale kirke som du a) analyserer teologisk og b) begrunner didaktisk for bruk som artefakt i konfirmantundervisningen. Gjør aktivt bruk av studielitteraturen.

3) Refleksjonsnotat (2000-2500 ord):

Et avsluttende refleksjonsnotat der litteraturen i hele emnet tas i bruk for å vise faglig læring og utvikling. Refleksjonsnotatet kan også kommentere Arbeid 1 og 2 i mappen.

Det gis én samlet karakter i emnet. Hvert av arbeidene teller 1/3 av samlet karakter. Det brukes en karakterskala fra A (best) til F (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått. For å kunne gå opp til eksamen må studentene innen fastsatte frister ha oppfylt studiekravene.

DELEMNE A: TROSOPPLÆRINGENS GRUNNLAG OG PLANER MED DIDAKTISK REFLEKSJON (5 stp)

Delemnet gir innføring i den historiske og aktuelle bakgrunnen for Den norske kirkes trosopplæring, med særlig vekt på reformens teologiske forankring. Det setter bibeldidaktikk inn i et generelt didaktisk perspektiv, og drøfter ulike problemstillinger knyttet til forkynnelse for barn og arbeid med bibeltekster i trosopplæringen.

Læringsutbytte etter fullført delemne:

Kunnskap

Studentene har:

- kunnskap om historisk og aktuell bakgrunn for kirkens trosopplæring og planarbeid
- god kunnskap om fortellingsdidaktikk
- god kunnskap om didaktikk innenfor menighetspedagogikk

Ferdigheter

Studenten kan:

- forstå trosopplæringsreformen i Den norske kirke i historisk og teologisk perspektiv
- anvende didaktisk teori i arbeid med bibeltekster i trosopplæringen
- reflektere over bruk av bibelfortellinger i trosopplæringen
- reflektere kritisk over forkynnelse for barn

DELEMNE B: TROSOPPLÆRINGENS KONTEKSTER: FAMILIE, KIRKE og LOKALSAMFUNN (5 stp)

Delemne B fokuserer på læring i Den norske kirke som del av et lokalsamfunn. Det vektlegger trosopplæring som en sentral del av menighetens arbeid og utvikling. Delemnet gir også en innføring i kirkerommets arkitektur og symboler og viser eksempler på bruk av dette i trosopplæring. Delemnet setter kirkens trosopplæring i relasjon til oppdragelsen i hjemmet: foreldre/foresatte, faddere, øvrig familie og nettverk.

Læringsutbytte etter fullført delemne:

Kunnskap

Studenten har:

- kunnskap om utviklingen av Den norske kirkes trosopplæring fra forsøksfasen og fram til i dag
- kunnskap om trosopplæringens kontekster: familie, kirke og lokalsamfunn
- god kunnskap om hjemmets rolle i trosopplæringen begrunnet i en familiepedagogisk forståelse og i en forståelse av kirke og hjem som lærende fellesskap

Ferdigheter

Studenten kan

- anvende noen verktøy i menighetsanalyse i planlegging av trosopplæring i forhold til kontekst
- analysere ulike symboler i kirkerommet teologisk
- ta i bruk sosiokulturell læringsteori i utvikling av et læringsprosjekt
- vurdere og velge læremidler for konfirmantundervisning
- anvende kirkebygget i læringsarbeid
- lese trosopplæringsplanen i Den norske kirke i læringsteoretisk og didaktisk perspektiv med tanke på lokalt trosopplæringsarbeid

DELEMNE C: TEOLOGISKE OG PSYKOLOGISKE PERSPEKTIVER PÅ BARN OG UNGE I TROSOPPLÆRINGEN (5 stp)

Delemnet gir en innføring i barne- og ungdomsteologi og kunnskap om barn og ungdom fra utviklingspsykologisk perspektiv. Det gir også innføring i spørsmål knyttet til kristen livstolkning og livsmestring.

Læringsutbytte etter fullført delemne:

Kunnskap

Studenten har:

- god kunnskap om teologiske perspektiver på barn og ungdom i trosopplæringen
- god kunnskap om ulike perspektiver på livsmestring, sosialisering, identitet og utvikling

Ferdigheter

Studenten kan:

- reflektere over religionspedagogiske muligheter og utfordringer knyttet til trosopplæring for barn og ungdom
- reflektere over sentrale spørsmål knyttet til trosopplæring og livsmestring

Litteratur til PED2015

DELEMNE/PART A LITTERATUR/LITERATURE

- Læreplan i religion, livssyn og etikk (for grunnskolen) 2008 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2013-04-25 fra/from <http://www.udir.no/kl06/RLE1-01/>
- "- til et åpent liv i tro og tillit" : dåpsopplæring i Den norske kirke : fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon av 16. juli 1999 : avgitt til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 10. oktober 2000 Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2000, s./p. 93 s. , ISBN/ISSN: 82-583-0539-5 (Kildelitteratur/Source texts), hentet/cited 2012-02-20 fra/from http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/andre_dok/utredninger/014041-020002/dok-bn.html
- Aadnanes, Per M., (2004) Konfirmasjonen - frå katekumenat til ungdomsarbeid i:/in:/from: *Ungdom i rørsle* / Jan Ove Ulstein red./ed. Oslo: Tapir, b./vol. 2, s./p. 21-38, ISBN/ISSN: 978-82-519-2029-2 (Kompendium/Compendium)
- Aasgaard, Reidar, ,(2009), Til barnets beste? : samspeilet mellom hjem, kirke og skole i tidligkristen trosopplæring i:/in:/from: *Når jeg så skal ut i verden : barn og tro i tidlig kristendom* / Karl Olav Sandnes et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forls./p. 143-166, ISBN/ISSN: 978-82-519-2448-1 (Kompendium/Compendium)
- Den norske kirke, (1998) *Plan for konfirmasjonstiden i Den norske kirke* Bokmål[utg.] utg./ed. Oslo: Kirkerådet, (Kildelitteratur/Source texts) (Se Canvas)
- Den norske kirke, *Gud gir - vi deler : plan for trosopplæring i Den norske kirke* Oslo: Kirkerådet, 2010, ISBN/ISSN: 978-82-7545-092-8 (Kildelitteratur/Source texts) (Kjøpes på Bok og Media/Can be bought at Bok og Media), hentet fra/cited from <http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=11495>
- Dokka, Trond Skard, (1998-2002) *Teologisk og prinsipielt grunnlag for kirkas dåpsopplæring : notat til Kirkerådets kirke/stat-utvalg* Oslo: Kirkerådet, 199? , hentet/cited 2013-04-25 fra/from <http://www.kirken.no/index.cfm?event=doLink&famId=2204>
- Jensen, Roger, (2007) Kirkens trosopplæring: historiske og systematisk-teologiske perspektiver i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perspektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* Oslo ,: Det praktisk-teologiske seminar, , s./p. 113-128, ISBN/ISSN:978-82-91925-14-1 (Kompendium)
- Leganger-Krogstad, Heid og Sverre Dag Mogstad, (2006) Trosopplæringsreformen under lupen: evalueringperspektiv på forsøksfasen i:/in : *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 57, nr./issue 2-3, s./p. 115-130, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Sandnes, Karl Olav, (2010) Den første nattverd : et oldkirkelig apropos til dåpeni:/in: *Ung teologi* 42-43, nr./issue 2, s./p. 5-12, ISBN/ISSN: 0333-340X (Kompendium/Compendium)
- Afdal, Geir, Elisabet Haakedal og Heid Leganger-Krogstad, (2001) "Et utvalg" i:/in:/from: *Tro, livstolkning og tradisjon : innføring i kontekstuell religionsdidaktikk* 2. oppl. eller

senere opptrykk utg./ed. [Oslo]: Tano Aschehoug, , s./p. 15-39, 218-257, ISBN/ISSN: 82-518-3274-8 (Kompendium/Compendium)

- Johnsen, Elisabeth Tveito, (2010), Jesu lidelse, død og oppstandelse : en barneteologisk analyse av trosopplæring om påsken i:/in : *Prismet : pedagogisk tidsskrift* 61, s./p. 19-39, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Samset, Helga, (2010), Bibelfortellerboka: kino i hode til barn og unge, Verbum forlag

DELEMNE/PART B LITTERATUR/LITERATUR)

- Aagedal, Olaf, Haakedal, Elisabet, Kinserdal, Frode (2014) .Profesjonalisering og frivillighet Trosopplæringsreformen og samarbeid mellom Den norske kirke og de kristne organisasjonene *KIFO Rapport 2014* s./p. 7.-19., 79-86 ISBN 978-82-92972-35-9 ISSN 0807-7517
- Birkedal, Erling, (2012) Verktøy for menighetsanalyse i:/in:/from: *Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, , s./p. 51-66, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9 (kompendium)
- Botvar, Pål Ketil, Haakedal, Elisabet, Kinserdal, Frode Når porten gjøres vid Evaluering av trosopplærings bredde tiltak *KIFO Rapport 2013* s. /p.7.-18, 85.-90 ISBN 978-82-92972-32-8 ISSN 0807-7517
- Dean, Kenda Creasy, (2010) Et utvalg" i:/in:/from: *Almost Christian : what the faith of our teenagers is telling the American Church* New York: Oxford University Press, , s./p. 123-130, ISBN/ISSN: 9780195314847 (Kompendium/Compendium)
- Evenshaug, Oddbjørn, (2002) Besteforeldreskapet i forandring i:/in: *Prismet* 53, nr./issue 6, s./p. 239-246, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)
- Fylling, H., (2005) *Valg av konfirmantbok - valg av konfirmasjonsprofil : en vurdering av aktuelle konfirmantbøker : upublisert* (Se Canvas)
- Hallen, Dag, (2006) Trosopplæring i familiepedagogisk perspektiv: hva kan kirken gjøre for å støtte foreldrene i oppdragelsesoppgaven? i:/in:/from: *Metode, mål og mening i den Norske kirkes trosopplæringsreform* / Turid Skorpe Lannem et al. red./ed. Trondheim: Tapir akademisk forl., , s./p. 43-55, ISBN/ISSN: 82-519-2182-1/978-82-519-2182-4 (Kompendium/Compendium)
- Hegstad, Harald, (2011) Hva er vi kalt til å være og kalt til å gjøre? : fem dimensjoner ved å være menighet i:/in:/fro m *Sammen i forandring : refleksjoner om menighetsutvikling i folkekirken* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, s./p. 9-27, ISBN/ISSN: 978-82-8249-061-0 (Kompendium/Compendium)
- Holmqvist, Morten, "Trosopplæring som livsstil? : en analyse av lærings syn i Trosopplæringsplanen" i :P/irnis:met : pedagogisk tidsskrift 63, nr./issue 1 (2012), s./p. 17-33, ISBN/ISSN: 0032-8847 (Kompendium/Compendium)

- Leganger-Krogstad, Heid, (2012) Trosopplæringen som drivhjul i menighetsutvikling? : fellesskapslæring i kirken i:/in:/fro m :*Menighetsutvikling i folkekirken : erfaringer og muligheter* / Erling Birkedal et al. red./ed. Oslo: IKO-forlaget, , s./p. 67-86, ISBN/ISSN: 978-82-8249-071-9
- Leganger-Krogstad, Heid, (2007) Babysangen i pedagogisk lys i:/in:/from: *Barneteologi og kirkens ritualer : perspektiver [sic] på trosopplæring, barn og konfirmanter* / Elisabeth Tveito Johnsen red./ed. Oslo: Det praktisk-teologiske seminar, , s./p. 129-141, ISBN/ISSN: 978-82-91925-14-1 (Kompendium/Compendium)
- Taylor, Richard, *How to read a church : pocket guide* [London]: Rider, 2007, ISBN/ISSN: 978-1-846-04073-3
- Wittek, Line, (2012) *Læring i og mellom mennesker – en innføring i sosiokulturelle perspektiver*, Cappelen Damm Akademiske, s. s. 15- 83 og 126-143,s. 219-225.

DELEMNE/PART C LITTERATUR/LITERATURE

- Birkedal, Erling, (2001),*Kunnskapsformidler eller medvandrer? i:/in:/from: "Jeg gikk meg over sjø og land-" : festskrift til Ottar Berge på 65-årsdagen* / Jan Ove Ulstein et al. red./ed. Trondheim: Tapir, s./p. 65-80, ISBN/ISSN: 82-519-1673-9 (Kompendium/Compendium)
- Gulbrandsen, L. M. (Red.) (2017). *Oppvekst og psykologisk utvikling* (2. utg., 15-40, 51-72, 139-178,235-283). Oslo: Universitetsforl. Bibliotek
- Jordheim, K. (2009). "Barnediakoni" i lys av trosopplæringsreformen. I K. I. Johannessen, K. Jordheim & K. K. Korslien (Red.), *Diakoni: En kritisk lesebok* (s. 195-214). Trondheim: Tapir akademisk forl. Bibliotek (kompendium)
- Kvello, Ø. (Red.) (2012). *Oppvekstmiljø og sosialisering* (s. 62-84). Oslo: Gyldendal akademisk. Bibliotek (Kompendium)
- Norheim, Bård Eirik Hallesby (2014). Kva skal dagens unge med ein «venn som har gitt sitt liv»? Evangelieformidling til unge i lys av Jesu vennskap som asymmetrisk og autentisk. I *Tidsskrift for praktisk teologi 1-2014* Luther Forlag (kompendium)
- Nygaard M.R. (2018), «Å gi de unge noe å leve på?» Livsmestring i Den norske kirkes trosopplæring. I Graff- Kallevåg og Kaufman, *Byggekløss-spiritualitet En studie av spiritualitet i Den norske kirkes trosopplæring*. Oslo IKO forlaget
- Stålsett, Sturla (2018). Jeg oppfatter de lite grann annerledes Barneteologi og trosopplæring – setter barnas gudserfaring spor i trosopplæringens innhold? I Graff- Kallevåg og Kaufman, *Byggekløss-spiritualitet En studie av spiritualitet i Den norske kirkes trosopplæring*. Oslo IKO forlaget
- Tveitereid, K. (2018) Bredde og dybde, tidsavgrensning og kontinuitet – Nødvendig motsetninger i kirkelig trosopplæring? I Graff- Kallevåg og Kaufman, *Byggekløss-spiritualitet En studie av spiritualitet i Den norske kirkes trosopplæring*. Oslo IKO forlaget